

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : 200 Lei
Particularii : 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

VALERIU TRAIAN FREŢIU

DIN MILA LUI DUMNEZEU ȘI GRAȚIA SFÂNTULUI SCAUN APOSTOLIC AL ROMEI EPISCOP ROMÂN
UNIT DE ORADEA-MARE.

VENERATULUI CLER ȘI IUBITULUI NOSTRU POPOR CREDINCIOS DAR ȘI MÂNTUIRE DELA DOMNUL

*„Gustați și vedeți, că bun
e Domnul“ Ps. 33, 8*

Iubiți Frați și Fii! Intr'o comună creștină sosește tânărul preot, invitat să dea ajutor preotului mai bătrân. Dimineața următoare, în zori de zi, cei doi preoți intră în biserică și își fac rugăciunile împreună. Într'această biserică de timpie de credincioși. La Cuminecare preotul e preapăcut surprins, când vede, că toți credincioșii se apropie de Sf. Impărtășanie. Mai întâiu veni ră cei mici, drăguți, cu ochișorii lor ingerești și cu mâinile împreunate. Apoi urmează cei mai mari, conduși de învățătorii lor și în urmă vin bărbații și femeile și bătrânii. Nici unul nu rămâne necuminecat. Pe când soarele e răsărit și se înalță pe bolta cerească, ei toți pleacă la treburile lor. Tânărul preot a rămas foarte fericit, că a ajuns într'un sat, a căruia locuitori toți sa împărtășesc zilnic. Ce frumoasă pildă de credință vie! Inșă, să nu credeți, că s'a întâmplat la noi. Durere nu la noi, ci precum puteți citi în Calendarul nou al Micului Misionar, s'a întâmplat într'o misiune din China cea păgână. Noi, deși suntem de mii de ani creștini, nu am ajuns la așa mare dragoste față de Isus din Sf. Cuminecătură. Noi ne bucurăm, dacă unii dintre credincioșii noștri încep să se cuminece zilnic, sau cel puțin în toate Duminecile și Sărbătorile, și suntem mândri de parohiile, în cari toți credincioșii fac cât le este poruncit și se cuminecă odată la an, la Paști.

Iubiți Frați și Fii! Dumnezeu în nemărginita sa înțelepciune l-a creat pe om din trup și din suflet și a orânduit, ca viața să-i fie susținută prin hrană. Trupul zidit din pământ și sortit să

se reîntoarce în pământ, se hrănește cu ce produce pământul, însă sufletul, cel creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, are trebuință de altă hrană, de o hrană spirituală. Și Dumnezeu în nespusa sa bunătate se îngrijește, ca să avem hrana trebuincioasă trupurilor noastre, însă tot atunci se îngrijește de o hrană spirituală, ingerească, ba fără sfială putem spune, de o hrană divină și pentru sufletele noastre. Pentru nutrirea sufletelor noastre create pentru veșnicie, nemărginita dragoste a Domnului, ne dă preasfântul Trup și prețiosul Sânge al Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Ce luptă crâncenă se dă pentru hrana trupului, care nu e decât o mână de țărână! Cum aleargă fiecare după pâinea cea materială, ca să și-o câștige cât de mare și cât de bună. În aceeași vreme însă ce nepăsare față de pâinea cerească, care se frânge din partea Domnului, nu pentru a fi pusă în potir, sau păstrată în chivot, ci ni-se dă pentruca să servească de hrană zilnică pentru sufletele noastre. Față de masa sfântă, de pe care ni-se dă cea mai sfântă hrană, datorință avem, ca să ne apropiem de ea, ca să ne dea viață, viața cea adevărată a harului. „*Eu sunt pâinea cea vie, care s'a pogorit din ceriu; de va mânca cineva din pâinea aceasta, va trăi în veci, și pâinea care o voiu da eu, trupul meu este, pe care îl voiu da pentru viața lumii*“ (Ioan, 6, 51) ne spune Hristos Dumnezeu, cu puțin mai în urmă să ne arate, că aceasta pâine cerească, care dă viață lumii este Trupul și Sângele Lui, cu cari trebuie să ne nutrim dacă voim să trăim. *Amin, amin zic vouă: de nu veți mânca trupul fiului omului și de nu veți bea sângele lui,*

nu veți avea viață întru voi. Cel ce mănâncă trupul meu și bea sângele meu, are viața vecilor și eu îl voi învia pe el în ziua cea de apoi. Căci trupul meu cu adevărat este mâncare și sângele meu cu adevărat este beutură. Cel ce mănâncă trupul meu și bea sângele meu, întru mine rămâne și eu întru el. Precum m'a trimis pe mine Tatăl cel viu și eu trăiesc prin Tatăl și cel ce mă va mânca pe mine, acela încă va fi viu prin mine" (Ioan 9, 53—57) sunt cuvinte dumnezeiești, cari, peste orice îndoială, ne arată că fără a ne nutri cu hrana divină a Sf. Euharistiei, nu avem viață, nu suntem vii, nu putem rămâne întru Hristos și în ziua cea de apoi vom învia nu întru învierea vieții, ci întru învierea osândirii.

„Luați mâncăți“ ne zice tuturor Mântuitorul, când pe sf. altar se jertfește pentru noi „beți dintru acesta toți“ ne zice tot acelaș Dumnezeu, când își reînnoește jertfa sfântă de pe lemnul Crucii pentru a noastră mântuire. „Cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste, să vă apropiați“, ne zice tuturor preotul Domnului, când cu păharul mântuirii în mâini, îi chiamă pe toți credincioșii să se apropie de izvorul vieții. Și de câte ori înzădar se rostesc aceste cuvinte de chemare la cina cea împăratească, ce o gătește Domnul pentru toți și pentru toate. Ce rar se apropie credincioșii noștri de Sf. Cuminecătură! Ce nerecunoștință față de dulcele Mântuitor, care îndemnat de dragostea sa fără de margi ce o are față de noi, nu s'a mulțumit cu acea, ca prin taina intrupării sale să vină pe pământ și să petreacă și mai strâns cu noi, ci prin sf. Taină cuminecăturii vrea să intre în sufletele și în trupurile noastre, făcându-le tot atâtea biserici ale dragostei sale. Nu avem viață sufletească mai distinsă și înălțată, nu avem avânt sufletească, nu avem eroi ai virtuților, pentru că creștinii noștri nu se apropie des, nu se apropie zilnic de izvorul sfințeniei, al puterii, al eroismului și al virtuților, care e sf. Euharistie.

Unii spun, că ocupațiunile lor zilnice nu le dau răgaz de a se cumineca mai des. Nu au timp, ca zilnic să meargă la biserică. Ce cuvinte fără înțelepciune. Doară Hristos chiar pe cei osteniți și însărcinați îi chiamă la sine, făgăduindu-le ajutor, putere și odihnă. — Toma Morus, cancelarul sfânt al lui Henric VIII, deși avea o funcțiune atât de grea și plină de răspundere, zilnic se împărtășea. Ntrebat, cum între atâtea ocupațiuni grele și atâtea importante probleme de stat, are vreme, ca zilnic să meargă la biserică, răspundea, că funcțiunea sa îi cere eforturi atât de mari, încât zilnic are

trebuință de puteri noi și rezolvirea problemelor îi cere atâtea înțelepciune, încât zilnic trebuie să se adape din izvorul adevăratei înțelepciuni. Hristos euharisticul i-a și dat putere și înțelepciune, ca să-și poarte nu numai cu vrednicie, ci chiar și cu sfințenie funcțiunea înaltă. Hristos îi dădu putere, ca să înfrunte toate uneltirile și aberațiile stăpânului său fărădelege și să indure și moartea de martir pentru Hristos, adevăr și dreptate. În anul 1935 Preafericitul Părinte Papa Pius XI, l-a canonizat și declarat de sfânt, înălțându-l la cinstea altarelor.

Alții nu se apropie de Sf. Cuminecătură pe motiv, că sunt păcătoși și nevrednici. Este adevărat, că toți suntem nevrednici de aceasta sf. Taină și dacă Hristos ar fi ținut seamă de nevrednicia noastră, nici odată nu ar fi întemeiat-o. De aceasta preasfântă Taină a dragostei lui Hristos, nimeni nu era și nu este vrednic, nici sfinții, nici ingerii și nici arhangeli, căci toate vrednicile lor împreună, erau tot puțin pentru a merita o atât de mare iubire din partea lui Dumnezeu. Hristos ne-a dat-o, nu pentru că am fi meritat-o, ci pentru că prin ea să ne sfințim și să ne câștigăm vrednicii.

Hristos dorește, ca pururea să fie cu noi. Și trăim astfel, ca zilnic să-l putem primi în sufletele noastre, precum făcea și primii creștini, cari se cuminecau zilnic. Să nu zică nimeni, că e păcătos și de aceea nu cutează, să se apropie de sf. masă. Oare nu cel bolnav are trebuință de medic și de medicamente și oare nu cel flămând are trebuință de hrană? Eu, care cad zilnic, zicea sf. Ambrozie, în fiecare ziună trebuie să alerg la Acela, care mă întărește, ca mai mult să nu cad. Dacă ești păcătos, îți curățește sufletul prin sf. mărturisire și te cuminecă. Hristos îți va da putere și scut în contra diavolului, a ispitelor și a slăbăciunilor tale.

În contra cuminecării dese se aduc multe motive, dar nici unul nu e motiv adevărat, ci toate sunt numai pretexte pentru a încerca să ne acoperim singurul și adevăratul motiv, care ne reține dela cuminecare deasă și zilnică: lipsa dragostei față de Hristos.

Iubiți Frați și Fii! Din mila Domnului am ajuns la începutul unui an nou. Să-l începem dând mulțumită pentru nenumăratele binefaceri primite în cursul celui trecut și să-l începem cu hotărîrea, că de aci înainte cu toată căldura sufletului nostru îl vom iubi pe Isus Hristos din preasfânta Taină a Cuminecăturii. Ne vom cumineca, nu din poruncă odată la an, ci din dragoste, mai de multe ori, în toate Duminecile și Sărbătorile și apoi chiar zilnic. Prin pildele

și prin rugăciunile noastre vom merita dela Domnul darul cel mare, ca toți Românii cât de îngrabă să ne unim în dragostea lui Hristos și să ajungem la unirea credinței, ceace zilnic o cerem. Iubindu-l pe Hristos, ne vom iubi și unul pe altul și vom face, ca să vină între noi împărăția lui Dumnezeu, împlinindu-se voia Lui precum în cer, așa și pe pământ, pentru ce zilnic ne rugăm, zicând rugăciunea Domnului.

Cu aceste părințești indemnuri, tuturor Vă doresc din tot sufletul an nou fericit, bogat în darurile cerești și bucuriile sufletești.

Dat în Oradea, la începutul anului Domnului 1939, al Episcopatului Nostru al XXVII-lea.

EPISCOP VALERIU TRAIAN.

No. 4835/1938.

Indulgențe plenare în 1939.

În baza facultății speciale primite dela Sfântul Scaun Apostolic, în anul 1939 vom împărtăși Clerului și credincioșilor din dieceza Noastră Binecuvântarea Apostolică împreună cu indulgențe plenare, la următoarele sărbători:

1. Anul Nou — 1 Ianuarie;
2. Rusalii — 28 Mai;
3. Nașterea Preacuratei. — 8 Septembrie;
4. Sf. Nicolae — 6 Decembrie.

Frații preoți la fiecare ocaziune, în Dumineca premergătoare vor publica indulgențele plenare și își vor pregăti credincioșii pentru dobândirea lor, îndeplinind următoarele condițiuni:

1. Să se mărturisească și să se cuminece.
2. Să aibă intențiunea de a dobândi indulgența plenară, fie pentru sine, fie pentru vreun suflet din purgator.

3. Să reciteze de 6 ori Tatăl Nostru, Născătoare și Mărire Tatălui... Și acum, la intențiunea Sf. Părinte. Recitarea rugăciunilor se va face în comun la sfârșitul Sf. Liturghii.

Oradea, la 24 Decembrie, 1938.

No. 4814/1938.

Indrumări și sfaturi economice.

Adresa On. Minister al Agriculturii și Domenilor cu No. 2762 din 16 Dec. 1938, o publicăm mai jos cu invitarea Ven. Cler, ca să-și dea întreg concursul la străduințele atât de laudabile și menite să ridice bunăstarea economică a țării.

— »On. Episcopia greco-catolică, Oradea. Avem onoare a Vă aduce la cunoștință că din partea Ministerului Agriculturii și Domeniilor, se editează săptămânal câte un comunicat, care cuprinde îndrumări și sfaturi agricole pentru acea săptămână. Aceste comunicate se trimit de Minister direct comunelor prin Prefuri, pentruca în prima Duminică dela primire, intelectualii satului să le poată ceti și explica sate- nilor.

Pentru ca acest scop să fie atins, Vă rugăm să binevoiiți a da dispozițiuni D-lor Preoți să caute, prin toate mijloacele posibile, să difuzeze, explicând acele comunicate cât mai mult printre locuitorii comunei.

Prin concursul ce Dvs. și Dnii Preoți, îl veți da acestei acțiuni, se va aduce o importantă contribuție la străduințele conducătorilor țării, cari urmăresc ridicarea stării economice a poporului nostru.»

Director: Ing. Inspector, P. Subdirector: Ing. Agr. Șef
Al. Georgescu St. Tescu.

Oradea, la 19 Decembrie, 1938.

In pragul anului nou

Se scurse încă un an din viața noastră pământescă. Anul 1938 a fost un an de adâncă neliniște. Nori grei de amenințare al unui nou război mondial pluteau asupra omenirii, gata în fiecare moment să se deslănțuie cu o furie apocaliptică asupra întregului neam omenesc. Și credem că numai mila lui Dumnezeu a făcut ca noul măcel să nu se deslănțuie. Pe cât timp? Nu știm.

Semnele vremurilor nu ne lasă să dormim pe laurii păci. La răsăritul îndepărtat și opusul Europei, tunurile bubuie, vărsând pe gurile lor foc mistuitor, nimicind atâtea vieți și comori de artă și de civilizație; biserici incendiate, distruse și profanate, preoți și credincioși torturați și uciși în răsul diabolic al

hoardelor fără Dumnezeu. Fabricile mereu în lucru pregătind armele cele mai moderne de luptă. Tot atâtea semne de adâncă îngrijorare.

Dar afară de aceste pregătiri de reînarmare ale statelor, noi preoții, stăm în fața unui război declarat de ateism întruși în congres, în vara anului 1938, împotriva lui Dumnezeu și a bisericii; care război ne vizează direct pe noi și totodată constituie un avertisment: ca să ne pregătim, și să fim gata de luptă. Iată sub ce perspectivă sumbră se deschide pentru noi anul nou!

Suntem noi gata de luptă? Avem noi armele necesare ca să știm apăra cauza lui Cristos și a Bisericii cu curaj și eroism? Tot atâtea întrebări ce ni se pun acum la începutul acestui an.

Trebuie să știm că acești dușmani ai Bisericii și ai omenirii nu dorm, ei luptă, în unele țări pe față, în altele din umbră, cu armele celea mai veninoase și după un plan bine întocmit. Planul elaborat la congresul ateistilor prevede în primul rând, difuzarea principiilor ateiste în toate straturile societății, începând cu copiii din școlile primare până la universități. Propagandă între muncitorii din fabrici și țărani.

„Teatrul, cinematograful, muzica, pictura, artele frumoase, vor fi puse în serviciul satanicei propagande ateiste“. Pentru ca învățăturile lor ateiste să poată pătrunde în straturi cât mai largi ei se vor folosi de arma cea mai puternică, de ziar, pentru care nu cruță nici un sacrificiu bănesc.

Așa știe satana să-și organizeze armata împotriva lui Dumnezeu și a tot ceace e sfânt.

Vom putea noi preoșii „ambasadorii lui Cristos“ să facem față acestui război? Da, li vom combate folosindu-ne de cuvânt și scris. În primul rând ne vom fortifica noi înșine sufletește prin rugăciuni necentenite, stând mereu în jurul Euharisticului Isus de unde vom primi forțe noi de luptă și de elan

misionar pentru cucerire de suflete în slujba Bisericii.

Vom face ca adevărurile eterne să fie mereu propovăduite de pe anvon în dumineci și sărbători, la înmormântării, cununii și botezuri.

Vom da toată atențiunea copiilor din școlile primare, printr'o catechizare cât mai bună, formând din ei viitorii luptători și apărători ai Bisericii. Nu mai puțină atențiune vom da asociațiilor religioase din parohii ca: Reuniunea Mariană și Agru, creind din aceste asociații adevărate școli, în care la lumina adevărilor evanghelice, vom forma o pleiadă de apostoli laici gata oricând să aducă jertfă pentru cauza Bisericii. Dar ca să putem realiza toate acestea trebuie să fim seamă de marele adevăr spus de Isus: »Fără de mine nimic nu puteți face«, și ca să-l avem de ajutor e necesar să-l facem cunoscut în sf. Euharistie, îndemnând cu „vreme și fără vreme“ pe credincioși ca să-l iubească și să-l primească adeseori în sufletul lor. Când credincioșii vor înțelege acest lucru să fim siguri că dușmanii ne vor găsi pregătiți și orice încercări de ademenire vor fi zadarnice.

Păr. Virgil Munteanu

Minunea Unirii Bisericilor

Iată ce-și propun să realizeze creștinii, independent de nuanța confesiunii pe care o profesază, catolici, ortodocși, protestanți, anglicani, cu rugăciunile lor, în cele opt zile, 18—25 Ianuarie din fiecare an. Și minunea trebuie să se facă. S'a rugat pentru înfăptuirea ei însuși Domnul nostru Isus Hristos în cele mai solemne momente dela capătul vieții sale: »Ca toți să fie una, precum Tu Părinte în mine și eu în tine, ca și aceștia în noi să fie una; ca să creadă lumea că tu m'ai trimis«, Io. 17—21 și s'a dus la moarte stăpănit de gândul acesta: Toți o turmă și un păstor pe lume prin credință; toți o turmă și un păstor și în veșnicie, în ceruri. Biserica catolică moștenitoarea legitima a carismelor creștinismului a avut mereu acest duh de unitate, s'a rugat mereu pentru realizarea lui în omenire, a luptat mereu pentru grăbirea acestei clipe de fericire între muritori. Chiar și numai luând cinurile cele multe călugărești, contemplative cari macină în mănăstiri singuratiche vieața membrilor săi în acel stăruitor, *Aba, Părinte, vie timpărășia ta*, de fiecare clipă, găsim obsesia acestui gând dumnezeesc. Dar dacă ne gândim apoi la nenumăratele cete de misionari, cari cu atâta jertfă luptă la conducerea tuturor sub acelaș steag însângerat al Crucii înălțat pe Calvar de iubirea Omului Dumnezeu pentru ca toți să fie una, atunci înțelegem cum unitatea e o grija primordială a catolicismului.

Și în această preocupare intră și rugăciunile liturgice atât de senine și stăruitoare ale Bisericii de rit

latin ce le rostesc milioane de credincioși și umilita și puternica înțepare a ecteniilor noastre: *pentru bunăstarea sfințelor lui Dumnezeu Biserici și pentru unirea tuturor*. Este adevărat că și în așa zise bisericile de rit grecesc despărțite, răsuna și răsună încă aceste rugă de înțepare, însă cu ce pietate? Cu ce convingeri?

Fapt este că minunea unirii nu s'a săvârșit încă! Cari sunt pricinele? Dumnezeu le știe. O constatare însă să ne fie îngăduit să facem. Minunea aceasta cere cooperarea oamenilor la harul lui Dumnezeu și atâta vreme cât voința omenească se va lăsa încătușată de egoismul brutal al omului, de mândria națională dusă la extrem a popoarelor creștine, harul Domnului rămâne un glas care strigă în pustie. Iar dacă ne gândim că încă peste un miliard de oameni nici nu știu de această dorință a lui Isus și de jertfele ce le a făcut El pentru dânsa, atunci de abea ne dăm seama că minunea care trebuie să adune pe toți într'o turmă sub un păstor e încă departe, departe...

Chemarea celor doi pastori anglicani la o săptămână de rugăciune, lansată acum câțiva ani, e un glas pornit din convingerea că minunea unirii trebuie grăbită cu râvna închinării tuturor și că ea trebuie să facă să dispară, mai întâiu desbinările dintre creștini apoi, mână în mână, să pornească la cucerirea inimilor păgâne prin credința lui Cristos. Inițiativa a fost binevenită și a găsit ecou adânc în sufletele bunilor creștini, iar capul Bisericii catolice a îmbogățit-o cu în-

dulgențe. Azi s'ar putea spune că această săptămână de rugăciune e practică pretutindeni. Ce nenorocire că diavolul chiar acum a găsit un nou paravan: naționalismul exagerat, din dosul căruia paralizază puterea acestor rugăciuni: înebunind popoarele cu fumuri ca acestea: rasism, conștiința de rasă, iubire supremă de neam. Și toți suntem martori la desmățul moral ce-l deslănțue instinctul neînfrânat de dominație. Vedem, cu lacrimi de jale în ochi, cum se pierde valoarea eternă a omului, a sufletelor, a națiunilor pentru un succes temporal de stăpânire păgână. Până când? Numai rugăciunea umilită, stăruitoare, unversală va putea ridica un dig potopului acestuia de despărțire; numai rugăciunea umilită, stăruitoare, va putea întinde mirajul păcii, al bune înțelegeri și al dragostei de Dumnezeu și de suflete din care să isvoarească dănuitoare: *Minunea unirii tuturor*. Deci toți o inimă și un gând: *Domnului să ne rugăm*:

La 18 Ianuarie, pentru întoarcerea tuturor celorlalte oițe în staulul lui Petru.

La 19 Ianuarie, pentru întoarcerea la unitate a tuturor celorlalte biserici orientale despărțite.

La 20 Ianuarie, pentru întoarcerea la unitate a tuturor protestanților din Europa.

La 21 Ianuarie, pentru întoarcerea la unitate a Anglicanilor.

La 22 Ianuarie, pentru ca toți creștinii din America să intre în turma unică a lui Cristos.

La 23 Ianuarie, pentru toți catolicii răi, nepăsători și pentru acei cari au apostatat de la catolicism.

La 24 Ianuarie, pentru întoarcerea evreilor.

La 25 Ianuarie, pentru întoarcerea tuturor păgânilor.

Doamne îndură-te de noi!

un creștin

Curiozitatea cărții

Dintre toate curiozitățile privirii, aceea a cărții e una din cele mai primejdioase. Setea de a cunoaște binele și răul a fost pricina pierzării strămoșilor noștri Adam și Eva. Ea face nebănuite stricăciuni și în noi, urmașii lor. În clipa când acest raiu [biblioteca] mi-a fost deschis, zice Alphonse de Lamartine (*Confidences*, VI), când mi-am putut întinde mâna, după plac, asupra oricărui rod: copt, verde ori stricat al pomului științei, m'au luat ameteți. Mă crezui introdus în tainița duhului omenesc. Vai! Vai! Cât de goală e această tainiță! Câte pietre false mi-au căzut din mână cu desgust și repulsiune, fiindcă mă așteptam să găsesc adevărate minuni! — Scârba și disgustul de care vorbește tânărul Lamartine l-am avut toți câți am cetit atâtea cărți, mai ales romane, pretinse reoglindiri ale unei lumi care, dacă e

așa cum se înfățișează, nu merită cinstea de a fi reoglindite în sute și mii de pagini. O întreagă literatură erotică nu e altceva decât o stranie exhibiție de boli și răni, cu atât mai gustată, cu cât e mai disgustătoare. Precum alcoolul diferitelor băuturi amețește și zdruncină nervii celui bețiv, tot așa cărțile rele, necinstele, obscene atacă, pătează, uneori spulberă cu totul liniștea, curăția, nevinovăția sufletului nostru. Cât adevăr artistic și real e în povestirea „Pe drezină“ a distinsului scriitor I. A. Basarabescu! Soția unui ceferist fuge cu întâiul aventurier ce-i iese în cale numai ca să facă și ea ceva asemănător eroinelor din romanele și nuvelele ce le cetia neîncetat. Aici, ca și aiurea, paza bună înlătură primejdia rea.

I. G.

Chemarea preoțimii

Intr'o pastorală mai nouă a Mgr. Dosoney, arhiepiscop de Liverpool (Anglia) cetim între altele: »Lumea are astăzi nevoie de preoți, poate, mai mult decât oricând altă dată; de preoți în stare să sufere batjocură, prigonire, ba chiar și moarte pentru îndeplinirea sublimei lor misiuni. Ori unde se deslănțuesc puterile nimicirii, furia lor se năpustește mai întâiu asupra preoților Domnului. Cetim despre mucenicia ce ei o îndură în Rusia bolșevică, precum și despre sacrilegiile făcute de dușmanii Bisericii în Mexico și în Spania. Chemarea tuturor creștinilor e să slujească lui Dumnezeu și aproapelui, nu să se mărească pe sine. Preoții au această chemare în chip cu totul deosebit. Slujba lor, precum spune sinodul Tridentin, e să hrănească turma lui Cristos cu cuvântul și cu pilda în tot soiul de fapte bune, să aducă cu vrednicie sfânta jertfă, să chivernisească sfintele taine, să se închine faptelor milostivirii trupești și sufletești. Preotul trebuie să lumineze sufletele încredințate lui și să păstreze lumina sfințeniei lor. Dacă lumina lui e puțină, va fi un slab conducător. Și cum poate să fie tămăduitorul altora cel ce el însuși e bolnav? Un preot, fără sfințenia cerută de sublima lui slujbă, e ca o lumină stinsă, ca sarea stricată care, după înspăimântătorul cuvânt al Mântuitorului, nu mai e bună de altceva decât s'o arunci afară și s'o calci în picioare«. Cuvinte vrednice să fie bine cumpănite de toți!

(ig)

— In Okrzea, locul natal al lui Enric Sienkiewicz, celebrul romancier, distins cu premiul Nobel pentru literatură, autor, între altele, al romanului creștin »Quo vadis« tradus aproape în toate limbile mai de seamă ale lumii, s'a ridicat nu de mult un mare mausoleu, Ceremonia a avut un dublu caracter: religios și patriotic.

Sărbătorirea părintelui Ireneu Merloz la Beiuș

Păr. *Ireneu Merloz*, fost profesor de limba și literatura franceză la liceul »Samuil Vulcan« din Beiuș, în prezent superior al internatului Pavelian de băieți, pe ziua de 1 Ian, 1939, e transferat, în aceeași calitate, la căminul studențesc S. Augustin din București.

Reuniunea Sf. Maria, secția femeilor a ținut să-l sărbătorească, din acest prilej, în cadrul unei ședințe festive ce a avut loc în seara zilei de 16 Dec. a. c. Ședința a fost prezidată de D-na *Elena Dr. Bozac* pe lângă asistența Rev. Domn *Dr. Valeriu Hetcou* și a secretarului Reuniunii *M. On. T. Matei*. Au luat parte toate membrele Reuniunii. D na *Aurora Tămaș* a rostit cuvântul de adio.

După ce în frumoase și chibzuite vorbe arată rolul preotului și a profesorului în educație, spune următoarele:

»Pentru a veni întru ajutorul profesorului și pentru a face ca elevii să-și însușească perfect l. franceză, I. P. S. S. Arhiepiscopul dr. V. T. Frențiu, în anul 1924 chemă pentru internatul Pavelian de băieți din Beiuș ordinul călugărilor francezi al Asumpționistilor. O dispoziție cât se poate de fericită.

Misiunea acestui ordin este instrucția, pastorația, și răspândirea presei bune.

Intre cei dintâi sosiți este Păr. *Ireneu Merloz*. Au trecut 14 ani de când într'o frumoasă zi de toamnă a sosit la Beiuș, smerit și umilit ca un adevărat apostol. Acești ani au trecut repede și nu credeam că păr. *Merloz* să ne părăsească vre-odată. În acești ani cu adevărat s'a dedicat, ba putem zice că s'a jertfit cu trup și suflet pentru cauza copiilor noștri . . .

Venit la noi a căutat cât mai repede să se familiarizeze cu limba, să ne cunoască literatura și să se introducă în datinele noastre sociale.

În acest scop, a citit tot ce avem de valoare în literatură, încât a ajuns să ne cunoască în cele mai mici amănunte, mai mult, pe teren literar a ajuns la așa mare progres încât s'a angajat ca muncitor al presei. A colaborat sub diferite pseudonime la mai multe reviste și ziare și a fost redactorul adevărat al revistei »*Observatorul*«. Revistă documentară, culturală, socială-religioasă.

Această revistă cu tot pușinul sprijin pe care l-a avut din partea publicului, a fost o revistă bine redactată. Nu voesc a aprecia valoarea instructivă a acestei reviste, însă țin să relievez că a contribuit în largă măsură la deșteptarea sentimentului religios. Pe lângă că a apărut regulat, a reușit să apară în câteva numere jubulare ca »*Sf. Augustin*« din prilejul împlinirii a 15 veacuri dela moartea lui; *Sf. Maria* din prilejul celui de al 15 centenar al conciliului Efesin care a proclamat maternitatea divină a Mariei, în contra lui Nestoriu, *Isus* omagiu întru pomenirea a 1900 de ani dela moartea de pe cruce, ceiace constituie un început de enciclopedie cristologică românească; *Sf. Bernadeta* din Lourdes, din prilejul împlinirii a 75 de ani dela aparițiile Maicii Domnului la Lourdes — toate în volume impunătoare.

Pentru a se cunoaște și a se introduce în datinele noastre sociale a făcut călătorii prin țară, întreținându-se despre tot ce e românesc. Nu cunosc în amănunte impresiile și călătoriile din vechiul Regat și din Tran-

silvania pentru cari călătorii păr. *Merloz* și a sacrificat vacanțele de peste an, precum și vacanțele de vară, dar cunosc, am auzit impresiile preoților și intelectualilor din județele Satu-Mare și Sălaj. Nu s'au spus acele impresii ca să fie auzite de acela despre care se vorbea, dar erau spuse cu admirație și dragoste, căci păr. *Merloz* cutreerese toate satele noastre unde credea că va găsi ceva nou, un cunoscut, un elev al liceului din Beiuș și fiu al internatului. Câtă risipire de dragoste pentru scopul și idealul fixat.

În cadrul ideii naționale și creștine a muncit foarte frumos, sacrificându-și aproape tot timpul educației elevilor, fiind câțiva ani și prof. de limba și literatura franceză.

A știut să transforme internatul într'o vatră familiară, unde între superiori și elevi este o adevărată iubire, într'un templu unde prin mărturisire și împărtășanii cât mai dese, pentru care a insistat mult, elevii să înainteze pe calea virtuților. Și nu fără motiv a făcut-o aceasta, căci educația religioasă este temelie și comoara educației morale.

A conclucrat din toate puterile cu cei 3 factori sociali: familia, biserica și școala, a lucrat conștiincios pentru a desvolta individualitatea fiecăruia și să le formeze voința și caracterul. Pentru a îndeplini aceste a trebuit să lucreze mult, foarte mult. Modest, blând, iertător, pururea vesel și cu cruțare față de toți, având pentru ori cine, ori când, vorbe de mângâere și încurajare, a cucerit sufletul și inimele elevilor cari îl pomenesc cu drag.

Un merit deosebit a păr. *Merloz* este că s'a îngrijit cu multă deosebită de trebuințele sufletești ale membrilor din Reuniunea Sf. Maria. La biserica Cristos Rege, un monument istoric adus și conservat de acest ordin al Asumpționistilor, ori de câte ori timpul liber îi permitea, asculta mărturisirile cari pentru fiecare din noi erau popasuri de ușurare datorite cu noi îmbolduri, sfaturi, probe de practicări cari să conducă pe fiecare, spre noi progrese. Predicile scurte, dar sugestive și atât de meditative, vor rămânea în sufletul nostru petre prețioase. Tot așa era la dispoziția membrilor și la biserica parohială, unde stătea ore întregi în scaunul mărturisirei. A propovăduit nu numai cu vorba, ci și cu fapta sublima învățătură a Evangheliei.

Sunt multe și de mare preț mărgăritarele cari împodobesc aureola de preot a păr. *Merloz*, dar dintre toate mai tare strălucește ideea măreață de a conduce sufletele în calitate de preș. al secției Euharistice din Reuniunea Sf. Maria, cât mai des la sf. euharistie, apoi cunoașterea și adorarea lui Hristos Rege și cinstirea Maicii Sale.

Părinte, scuzați de aceasta notă intimă, familiară, dar trebuie să recunosc că în momentele grele ale vieții ne-ați încurajat la bucurii și ați mărit în sufletele noastre nădejdea.

Nu pot să nu evidențiez că n'a fost convenire socială la care păr. să nu fi luat parte, în unele cazuri a ținut conferințe cu toate multiplele sale ocupațiuni. A fost conducătorul cercului franco-român.

Răsplata cea mai mare pentru o activitate rodnică, preotul și-o află în glasul conștiinței ce-i șoptește că și-a împlinit datoria pe deplin. Păr. *Merloz* cu tot dreptul se poate mândri cu o așa răsplată. În

cei 14 ani de activitate din acest oraș, sub farmecul unui îmbold ceresc a lucrat cu succes pentru ideal.»

Vorbește apoi Reverendisimul protopop Dr. Valeriu Hetco care în rezumat spune următoarele: Mulțumesc în numele meu și al credincioșilor pentru ajutorul dat ori de câte ori ați fost rugat, sau lipsurile spirituale au cerut aceasta. Vă urez mult succes la București, unde sigur veți izbuti să faceți mult în via Domnului, servindu-vă la aceasta și naturelul atât de plăcut cu care v-a înzestrat bunul Dumnezeu.

Răspunde Părintele Merloz:

Sunt emoționat de aceasta manifestare ce mi-o faceți. Cunosc prea bine ospitalitatea și amabilitatea românească de altfel e cunoscută atât de bine de Francezi și pe care ei caută să ș'o însușească. Elogiile ce mi-se aduc sunt prea mult pentru mine. Recunosc că am avut totdeauna intenții bune care m'au călăuzit, având dela început ajutorul și concursul bunilor beiușeni, în special, a păr. protopop și a păr. Matei.

Voi rămânea tot beiușan și la București unde plec voi auzi multe despre Beiuș, căci Beiușul este foarte bine cunoscut, chiar în societatea înaltă bucureșteană. — poate chiar prea lăudat, încât eu de multe ori la aceste laude a trebuit să spun că poate nu e tocmai atât de perfect acolo așa cum se vede dela distanță. Promit, că nu vă voi uita în rugăciunile mele, mulțumindu-vă pentru rugăciunile ce D-voastră mi le-ați oferit. Mă supun fără șovăire voinței superiorilor mei, dar voi mai veni pe la D-Voastră N'am să uit anii că i-am petrecut în Beiuș.

După aceste cuvântări s'a servit un ceai, oferit de Doamnele din Reuniune, când, într'o atmosferă de bună dispoziție, dar cu unanime regrete pentru plecarea părintelui Merloz, se petrece până la ora fixată pentru slujba »Binecuvântării Euhariste.«

Lumea trece apoi, cu mare reculegere sufletească la bisericuța „Cristos Rege“ unde slujba a oficiată pentru ultimă dată, de către păr. Merloz.

Intr'adevăr plecarea părintelui Merloz este unanim regretată de toată lumea, în Beiuș, fiindcă a știut să trateze pe toți cu dragoste. În educație, pastorație, și în școală a muncit cu mare zel. În urma lui lasă un gol, ce cu greu va fi împlinit.

Când îi exprimăm sentimentele de deosebit respect îi urăm multă sănătate, ca să poată împlini cu aceiaș succes, și frumoasa misiune ce-l asteaptă.

Prof. Trăian Tămaș

Concertul Corului Catedralei Române Unite din Oradea.

În ciclul obișnuitelor concerte ale Catedralei Române Unite a fost și acea a concertului dat în Beiuș în seara zilei de 10 Decembrie a. c.

Corul funcționează sub înaltul patronaj al I. P. S. Ep. Dr. Valeriu Frențiu, și dirijat de neobositul maestru Fr. Hubic a recoltat atâtea succese, D-l Hubic și-a afirmat de nenumărate ori în public talentul D-sale de dirijor și compozitor în special în domeniul muzicii

bisericești. Activitatea D-sale de compozitor se poate împărți în două părți: întâia epocă în care scrie bucăți cu caracter liric, și epoca a doua în care scrie bucăți cu caracter dramatic. Voiu aminti câteva din bucățile compuse de D-sa. Așa avem »Drama Patimilor«, Slujba Invierii Domnului, »Isaia saltă«, Cântecul Populare«, piesa dramatică »Niceta« și Liturghii cu cor și Orchestră.

În prima epocă reușește să ne dea bucăți de un lirism patetic prin fineța și mlădierile elegante melodice, în partea a doua a activității muzicale, părăsește lirismul, introducând în compozițiile D-sale dramatismul.

Este interesant că, exploatează până la maximum puterea fiecărui instrument așa timpanul, cornii, trombonul, cum și corul, însă fără a neglija dinamismul și melodia. În antagonism cu metodele întrebuițate până la D-sa, răstoarnă, și revoluționează totul și introduce în biserica noastră cor cu orchestră.

*

Imediat după sosirea la Beiuș, pe lângă concertul anunțat pentru oarele 9, corul a mai dat un matineu pentru toate școlile din Beiuș. La orele 21 a început concertul, participând un public numeros umplând sala până la refuz.

Primul punct din program a fost cu trupul lui Cristos, Compoziția Rev. mului Fr. Hubic pentru cor și orchestră. Aceasta bucată este formată din trei părți a) Andante, b) Allegro, c) con moto (Alilulia) Tonaliatarea acestei bucăți este în Re major. Deși muzica bisericească este sobră, totuși această bucată are mare anvergură, e bine încheată, legată cu fraze masive bine armonizate, fiind orchestrată cu o pricepere într'adevăr artistică reușind prin aceste calități să se impună publicului auditor.

În *andante* este senin, cucernic. Din toată compoziția desprindem un complex de melodii frumoase cu o abianță de căldură și emotivitate.

În *allegro* este veșnic agitat sufletește, reflectându-se dorinți reținute și stăpânite de cucernicie și religiozitate. Aceasta devoțiune a fost bine redată de schimburile de nuanțe și dinamică a corului în colaborare cu orchestra.

În *andante con moto* aceste dorinți își ia zborul evadând și pleacă mărindu-se printr'un *forte* gradat năzuind parcă înspre o supremă revoltă marcată cu succes de un grup de șaisprezecimi și tremolo în colaborare cu timpani, suflători și cor. Însă aceste dorinți ajunse la paroxizm printr'un diminuend continuu aceste talazuri evasive se retrag încet în matcă, desprinzându-se la sfârșit într'un imn al învingerii Divine.

Sfârșitul a fost aplaudat de public cu frenezie.

Partea a doua din program au format colindele a Capella și Colinde cu cor și orchestră, aceste fiind bucăți prelucrate de Rev. mul Hubic.

Al treilea punct din program a fost *Nunta Domnească*. Pentru cor și orchestră. Flagehornul printr'o cadență anunță apariția unei perechi regale la nuntă. La apariție se cântă Imnul regal apoi bucăți cu caracter religios. Partea aceasta simbolizează căsătoria religioasă. După aceste urmează o cadență a clarinetului și a flautului prin care se face trecerea la cântări »lumești« hori, jocuri, jocuri și imnuri de bucurie la nunta regească, sfârșind printr'o urare la mulți ani fericitei perechi regale.

Aceste tablouri muzicale așa frumoase și mișcătoare de o frumusețe cu adevărat feerică le-a pus în adevărată lumină corul și în special dirijorul. Așa, printr'o continuă variație a temelor prin melodii în-sinucește și totodată prin fecunditatea și frumos armoniei a compoziției sale bisericești a reușit pe deplin să prezinte publicului o audiție savuroasă și plăcută.

Rev.-mul prof. Fr. Hubic ca și compozitor cu caracter bisericesc preconizează o nouă notă, debarasând muzica bisericească de haina grea orientală și introducând cu succes caracterul apusean al muzicii latine.

În dimineața zilei de 11 Dec. Duminecă, la biserica parohială, s'a oficiat liturgia solemnă cu răspunsuri date de cor.

Acest eveniment rar va rămânea mult timp viu în sufletul publicului participant.

CRONICI

Dorim tuturor colaboratorilor, cititorilor și prietenilor „Vestitorului“ An Nou fericit și bogat în haruri cerești.

— **KAP (Agenția Catholică Polonă)** anunță trecerea a 20.000 de ortodocși din partea de răsărit a Țării la catholicismul latin, precum și a altor 15.000 la catholicismul slavobizantin, adică la Sfânta Unire. Majoritatea celor reveniți la ritul latin ar fi vechi Poloni rusificați pe vremuri sub regimul de teroare al țarilor, când Polonii n'aveau drept se cumpere pământ, să ocupe oficii publice de Stat, să construească biserici etc.

— **Idealul Poloniei** îl formulează mai nou Emin. Sa card. Hlond, primatul acestei țări, cu prilejul recentei aniversări a 20 de ani de independență. »Nu de aceea avem Statul nostru, zice eminentul prelat, ca să cadă în letargie și anarhie. În criza generală a Statelor și conștiințelor politice, tu Polonie, să fii prototipul Statului creștin. Fii parte vrednică din marea împărăție a lui Cristos sub scutul Prea Sfintei Fecioare Maria, regina coroanei polone și sub ocrotirea Sfinților tăi patroni«.

BIBLIOGRAFIE

Arhimandrit Teodosie Bonteanu. *O turmă și un păstor sau problema împăcării bisericilor de Răsărit și de Apus.* Cluj, 1937. Editura autorului la Mănăstirea Bixad—Satu-Mare. În 8°, 510 pagini. Prețul 120 lei, plus 15 lei porto.

Iată o carte cum încă n'a apărut aproape nici una în tânăra noastră literatură română. În patru părți, ea cuprinde răfuiala integrală a unui suflet cinstit cu toți urzitorii muncitorilor și zăvistiilor, mai cu seamă cu Fotie și Cherularie, al căror duh de ură, de vrajbă, de neînțelegeri căutate cu lumânarea țin și astăzi depărțită Biserica Răsăritului de centrul unității creștine: S. Scaun Apostolic al Romei. În partea I. autorul arată care este Biserica cea adevărată din studiul Istoriei; în partea II, același adevăr dovedit din dogmatică, liturgică, drept bisericesc și alte științe teologice; în partea III, tratează cunoașterea adevăratei Biserici din studiul observațiilor practice; iar partea IV-a e de concluziuni.

În acesta câteva rânduri, nu poate fi vorba să analizăm cu deamănuntul conținutul așa de bogat în idei al acestui volum. Ne mărginim a sublinia onestitatea sufletului românesc și setea cu care el caută adevărul deoparte, apoi dureroasa deziluzie ce acest suflet încearcă căutându-și mântuirea într'un așezământ pe care totul (creștină, istorie, realitate cotidiană) îl osândește: așa numită biserică drept măritoarea. »O, cum de bine au știut Grecii a se lingări către Români — se piângea încă înainte cu o sută de ani și mai bine Gheorghe Lazăr marele dascăl al neamului — „cât i-au făcut chiar împotrivi-tori limbei românești“. În vremea lui Gh. Lazăr era mai patriotic să zici „Kyrie eleison“ decât „Doamne miluește!“

Știam și noiăștia cari de 238 de ani trăim sub aripile ocrotitoare ale Bisericii—Mame din Roma, că de un timp încoace sub înrăurire „pravoslavnică“ rusească și protestantă nemțească, câțiva prelați români, între cari fie ertatul mitropolit al Sucevei (Moldovei, Pimen, au cerut să se înăture textele vechi din Euhologiu, fiind aceste texte favorabile „teologilor papistași“. Deși mitropolitul primat din 1915 Konon Arămescul era împotriva schimbării propuse, totuși textele s'au schimbat așa ca să convină părerii de astăzi a unor prelați amintiți. Așa ne-a fost dat să vedem ediția Voin 1926 a numitului molitvelnic care e în flagrantă contradicție cu edițiile anterioare.

Acum, din această carte a Prea Cuvioșiei Sale T. B. aflăm că din 1924 încoace, adică de când mănăstirea Neamțului a fost dată în conducerea P. S. Sale Nicodem, fost episcop al Hușilor, astăzi mitropolit al Moldovei, călugării nu mai scoboară din străni după „Sfânt“ (la liturgie) nici nu mai închină capetele în semn de adorație față Mântuitorul coborât pe altar în clipa jertfirei („Luați, mâncați“ și „Beți dintru acesta toți“), ci stau neclățiți în străni, cași cum nimic nu s'ar întâmpla, la aceste dumnezeiești cuvinte. Abia după „Ale Tale dintru ale Tale“ ies astăzi (după 1924) monahii dela locurile lor, se descoper și ingenuchiază.

Întrebând câțiva dintre ei, care e pricina noiei schimbări, starețul „luminat“ în marile școli rusești, astăzi „bezbojnice“ toate, a dat această remarcabilă lămurire: »Nu trebuie să facem la fel cu catolicii!“ (pag. 210—11 în notă). E limpede. Nu? Prin urmare, nu tradiția, nici adevărul creștinesc cum îl arată S. Scriptură și mintea sănătoasă, ci năzuința de a se deosebi tot mai mult de catolici, de a se îndepărta. de a se instrăina, de a se învrăjbi cu ei, iată ce trebuie să conducă pe frații ortodocși după îndemnul chiriarhilor lor.

Lămurirea de mai sus a I. P. S. Nicodem ne aduce aminte de deliciosul argument al „canonistului ortodox“ Zonaras care într'o adnotație la Pidalion scapă aceste edificatoare vorbe: »Că numim *eretici* pe latini și cum că ei în adevăr sunt eretici, nici o trebuință nu este acum să arătăm vreo dovadă, că însuși aceasta împrejurare) că avem atâta ură și atâta întoarcere, iată atâtea veacuri despre (dela!) dânsii, este o arătată dovadă, căci îl urăm ca pe niște eretici“.

I. P. S. mitropolit e mai rezervat, mai discret. El nu zice că trebuie să-i urim pe catolici, ca pe eretici, ci să nu facem ca ei, adică să ne întoarcem dela ei, să ne instrăinăm cât mai mult cu puțință.

Să ia aminte însă frații din „strana“ dominantă că cine seamănă vântul urei și al zavistiei, seceră furtuna distrugerii, a prăpădului. „Marea“ biserică rusească nu mai există; iar biserica lui Zonaras, condusă de arhiepiscopi francmasoni, e grav amenințată cu separație de Statul elen, ceea ce ar fi pentru ea o încercare tot așa de cumplită cași regimul bolșevic pentru pravoslavie. Mântuirea? Unirea! Iată de ce nu numai preoții, dar toți Români trebuie să cetească cu mare băgare de seamă cartea Prea Cuv. păr. T. B.